

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 30. apríla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálna politika – Bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov – Smernica 2003/88/ES – Pôsobnosť – Odchýlka – Článok 1 ods. 3 – Smernica 89/391/EHS – Článok 2 ods. 2 – Činnosti zásahových policajných síl“

Vo veci C-211/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Miškovec, Maďarsko) z 21. februára 2019 a doručený Súdnemu dvoru 6. marca 2019, ktorý súvisí s konaním:

UO

proti

Készenléti Rendőrség,

SÚDNY DVOR (desiata komora),

v zložení: predseda desiatej komory I. Jarukaitis, sudcovia E. Juhász a C. Lycourgos (spravodajca),

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: M. Longar, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. januára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- UO, v zastúpení: I. Balázs, kamarai jogtanácsos,
- Készenléti Rendőrség, v zastúpení: A. Kenyhercz, kamarai jogtanácsos,
- maďarská vláda, v zastúpení: G. Koós, M. Z. Fehér a M. M. Tátrai, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: L. Havas, M. van Beek a N. Ruiz García, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: maďarčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 2 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 1989, s. 1; Mim. vyd. 05/001, s. 349), ako aj článku 1 ods. 3 a článku 2 bodov 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. EÚ L 299, 2003, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi UO a Készenléti Rendőrség (zásahová polícia, Maďarsko) vo veci odmeňovania za služobnú pohotovosť, ktorú zabezpečoval.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 89/391

- 3 Článok 2 smernice 89/391 stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).

2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.“

Smernica 2003/88

- 4 Článok 1 smernice 2003/88 stanovuje:

„1. Táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

2. Táto smernica sa vzťahuje na:

- a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a
- b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

3. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

...“

5 Článok 2 tejto smernice uvádza:

„Na účely tejto smernice platia tieto definície:

1. ‚pracovný čas‘ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou;
2. ‚čas odpočinku‘ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom;

...“

6 Článok 17 ods. 3 uvedenej smernice stanovuje:

„V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16:

...

c) v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä:

- iii) služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany;...

...“

Maďarské právo

7 § 102 ods. 1 rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (zákon č. XLII z roku 2015 o služobnom poriadku profesionálnych členov zborov poverených udržiavaním verejného poriadku) stanovuje:

„Člen profesionálneho zboru má v súvislosti s plnením služby povinnosť:

- a) na určenom mieste a v určenom čase nastúpiť v spôsobilom stave do služby, zachovať si tento stav a plniť svoje úlohy počas celej doby trvania služby, ako aj byť na tento účel k dispozícii;

...“

8 V § 141 ods. 1 tohto zákona sa uvádza:

„Nadriadený môže nariadiť členovi profesionálneho zboru, aby mimo času plnenia služby a v záujme služby zostal pripravený nastúpiť do služby na inom mieste než mieste obvyklého zaradenia na výkon služby, kam môže byť povolaný a odkiaľ môže byť kedykoľvek vyzvaný na plnenie svojich služobných úloh.

...“

9 § 364 ods. 1 uvedeného zákona stanovuje:

„Účelom tohto zákona spolu s nariadeniami prijatými na základe poverení zverených § 340 a 341 je prebratie

...

5. smernice [2003/88];

...“

- 10 § 58 ods. 1 rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (zákon č. XXXIV z roku 1994 o polícii), stanovuje:

„Policajti môžu byť nasadení v policajnom útvere...

b) na účely ukončenia masových podujatí, ktoré ohrozujú život alebo majetok osôb, alebo na účely predchádzania násilným činom, ktoré môžu mať takéto následky, a na účely zaistenia páchateľov;

...

j) v iných prípadoch stanovených zákonom.“

- 11 Podľa § 2 ods. 1 rendőrség szerveiről és a rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007 korm. rendelet (nariadenie vlády č. 329/2007 o policajných orgánoch, a ktorým sa stanovujú úlohy a právomoci policajných orgánov) z 13. decembra 2007:

„Medzi orgány všeobecnej polície zriadené na plnenie konkrétnych úloh patrí:

a) zásahová polícia;

...“

- 12 Magyar Köztársaság rendőrségének csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998 ORFK utasítás (pokyn prezídia policajného zboru č. 11/1998 o úprave služby útvarov polície Maďarskej republiky) z 23. apríla 1998 stanovuje:

„...“

12. ...

...

Pohotovostná služba policajného útvaru

Účelom pohotovostnej služby je udržať policajný útvar v stave spôsobilom na čo najrýchlejšie nasadenie na plnenie jeho úloh. Zahŕňa to vytvorenie, nasadenie a vybavenie policajného útvaru, prípadné zriadenie tímov a rozdelenie tímov, poskytovanie materiálnych zdrojov potrebných na činnosť policajného útvaru, prípravu jednotiek a ich udržanie na stanovenej operatívnej úrovni.

14. Policajný útvar môže byť uvedený do pohotovosti vopred naplánovanou mobilizáciou, ak sú úlohy predpokladané, alebo mobilizáciou v naliehavej situácii. K naliehavej situácii môže dôjsť najmä vtedy, ak pohotovostná služba už začala plniť svoje úlohy a je potrebné vytvoriť novú pohotovostnú službu, pričom mobilizácia policajných síl, ktoré svoju činnosť vykonávajú v rámci inej formy služby, nie je možná alebo by nebola dostatočná.

...

17. Stupeň pripravenosti policajného útvaru plniaceho pohotovostnú službu na nasadenie sa posudzuje podľa rýchlosti, s akou môže začať plniť konkrétnu úlohu, ktorá mu je zverená. Závisí to od miery, v akej veliteľ policajného orgánu vopred stanovil podmienky, ktoré musia byť splnené na začatie plnenia úlohy. V závislosti od týchto podmienok sa policajný útvar môže nachádzať v situácii zvýšenej pohotovosti alebo v situácii všeobecnej pohotovosti.

...

19. Pohotovostná služba začína, keď sa dosiahne určený stupeň pohotovosti, a trvá až do odvolania alebo dovtedy, kým neprejde na iné činnosti. Policajný útvar, ktorý zabezpečuje pohotovostnú službu, musí byť schopný plniť stanovené úlohy v čase kratšom ako pätnásť minút v prípade situácie zvýšenej pohotovosti a v čase menej ako hodinu v prípade situácie všeobecnej pohotovosti. Veliteľ, ktorý nariadil použitie policajného útvaru, môže skrátiť bežné časy v závislosti od charakteru plánovanej úlohy alebo pripravenosti jednotky.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 Dňa 1. januára 2011 UO nastúpil do služieb zásahovej polície. Ide o osobitný orgán všeobecnej polície, ktorý má špecifické právomoci a plní vlastné úlohy na celom maďarskom území. Zásahová polícia sa podieľa najmä na plnení úloh, ktoré si vyžadujú naliehavý zásah policajného útvaru, ktorý nebolo možné predvídať. UO bol v rámci zásahovej polície pridelený k zásahovej pohraničnej jednotke polície Miškovec (Maďarsko).
- 14 Od júla 2015 do apríla 2017 bol UO v pohotovostnej službe ako príslušník policajného útvaru. Počas tohto obdobia nebolo plnenie úloh zabezpečované v mieste obvyklého zaradenia na výkon služby v Miškovci, ale v južnej pohraničnej oblasti v okrese Csongrád (Maďarsko).
- 15 Počas uvedeného obdobia zamestnávateľ UO nariadil v rámci plnenia úloh na hranici jednak službu mimoriadnej pohotovosti a jednak pohotovosť mimo času obvyklej služby, pričom tieto dve služby museli byť vykonávané v rámci útvaru.
- 16 Uvedený zamestnávateľ považoval dobu pohotovosti za čas odpočinku. UO naopak tvrdí, že v tomto období zabezpečoval v skutočnosti pohotovostnú službu nad rámec obvyklého času dennej služby, čiže mala byť kvalifikovaná ako „pracovný čas“, za ktorý mal nárok na odmenu za službu mimoriadnej pohotovosti namiesto peňažnej náhrady za pohotovosť.
- 17 Vnútroštátny súd jednak uvádza, že podľa znenia § 364 ods. 1 bodu 5 zákona o služobnom poriadku profesionálnych členov zborov poverených udržiavaním verejného poriadku má tento zákon za cieľ vykonať smernicu 2003/88, avšak nedefinuje ani pojem „pracovný čas“, ani pojem „čas odpočinku“, a jednak, že UO sa opiera o túto smernicu na účely odôvodnenia svojich nárokov.
- 18 Tento súd sa však pýta, či uvedená smernica a najmä definície uvedené v jej článku 2 bodoch 1 a 2 možno uplatniť na UO ako príslušníka zásahovej polície, keďže dotknutá činnosť sa líši od činností vykonávaných za bežných okolností.
- 19 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či osobná pôsobnosť smernice 2003/88 je vymedzená v článku 2 smernice 89/391. V prípade kladnej odpovede sa pýta, či činnosť príslušníka zásahovej polície má osobitosti, ktoré sú charakteristické pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ktoré nevyhnutne bránia uplatneniu smernice 89/391 a článku 2 bodom 1 a 2 smernice 2003/88.

- 20 Vnútroštátny súd sa domnieva, že ide o taký prípad. Uvádza totiž, že zásahová polícia je osobitný orgán polície, ktorý plní osobitné policajné úlohy vymedzené zákonom, pričom v prejednávanej veci bol UO povinný plniť aj úlohy všeobecnej polície. UO je príslušníkom týchto jednotiek špeciálneho určenia a v tejto súvislosti vykonával určité policajné úlohy, ktoré sú charakteristické pre činnosti verejných služieb, takže by sa naňho nemali vzťahovať definície vymedzené v článku 2 smernice 2003/88.
- 21 Za týchto okolností Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Správny a pracovný súd Miškovec, Maďarsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 1 ods. 3 smernice [2003/88] vykladať v tom zmysle, že osobná pôsobnosť tejto smernice je vymedzená článkom 2 smernice [89/391]?
2. V prípade kladnej odpovede, má sa článok 2 ods. 2 smernice [89/391] vykladať v tom zmysle, že sa článok 2 body 1 a 2 smernice [2003/88] nemá vzťahovať na policajtov, ktorí sú členmi profesionálneho zboru zásahovej polície?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

- 22 Podľa maďarskej vlády sú položené otázky neprípustné, pretože spor vo veci samej sa týka odmeňovania pracovníkov.
- 23 V tejto súvislosti treba konštatovať, že s výnimkou osobitnej okolnosti uvedenej v článku 7 ods. 1 smernice 2003/88 týkajúcej sa platenej dovolenky za kalendárny rok sa táto smernica obmedzuje na úpravu určitých aspektov organizácie pracovného času s cieľom zaručiť bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov, v dôsledku čoho sa v zásade neuplatňuje na odmeňovanie pracovníkov (rozsudok z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 24 Toto konštatovanie však neznamená, že nie je potrebné odpovedať na prejudiciálne otázky položené v prejednávanej veci.
- 25 Vnútroštátny súd totiž zastáva názor, že výklad niektorých ustanovení smernice 2003/88 je potrebný na to, aby mohol rozhodnúť o spore, ktorý prejednáva. Tento súd sa konkrétne pýta, či príslušníci policajných orgánov, ktorí vykonávajú také funkcie, o aké ide vo veci samej, spadajú do pôsobnosti smernice 2003/88, aby mohol určiť, či kvalifikáciu doby pohotovosti, ktorú vykonával UO, ako „pracovného času“ alebo ako „času odpočinku“ treba vykonať so zreteľom na definície uvedené v článku 2 bodoch 1 a 2 tejto smernice, a to ešte pred tým, než zvolí tabuľku platového ohodnotenia, ktorá sa má na uvedené doby uplatniť. Z toho vyplýva, že otázku, či je uvedená smernica uplatniteľná na spor prejednávaný pred vnútroštátnym súdom, rovnako ako otázku, či táto uplatniteľnosť závisí od smernice 89/391, treba preskúmať pred otázkou týkajúcou sa existencie nároku na vyplatenie príplatku, o ktorej má rozhodnúť vnútroštátny súd.
- 26 Za týchto podmienok treba prijať záver, že položené otázky sú na účely vyriešenia sporu prejednávaného pred vnútroštátnym súdom relevantné, a preto sú tieto otázky prípustné.

O veci samej

- 27 Vnútroštátny súd sa dvoma otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 3 smernice 2003/88 má vykladať v tom zmysle, že článok 2 body 1 a 2 tejto smernice sa uplatňuje na členov poriadkových síl, ktorí vykonávajú funkcie dozoru na vonkajších hraniciach členského štátu v prípade príchodu štátnych príslušníkov tretích krajín na uvedené hranice.
- 28 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a z pojednávania, ktoré sa konalo pred Súdny dvorom, totiž vyplýva, že spor vo veci samej sa týka odmeňovania za doby pohotovosti, ktoré UO zabezpečoval v období od júla 2015 do apríla 2017. V tomto období UO vykonával funkcie dozoru na hraniciach, o ktoré sa Maďarsko delí tak so Srbskou republikou, ako aj s Chorvátskou republikou a Rumunskom, ktoré nie sú súčasťou schengenského priestoru.
- 29 Článok 1 ods. 3 smernice 2003/88 definuje pôsobnosť tejto smernice odkazom na článok 2 smernice 89/391.
- 30 Podľa znenia článku 2 ods. 1 smernice 89/931 sa táto smernica vzťahuje na „všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné“, ku ktorým patria „služby“.
- 31 Z článku 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/931 v každom prípade vyplýva, že táto smernica sa neuplatňuje tam, kde tomu nevyhnutne bránia osobitosti, ktoré sú charakteristické pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily či polícia, alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Článok 2 ods. 2 druhý pododsek tejto smernice však aspoň spresňuje, že v takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov musí v čo najväčšej miere zabezpečiť vzhľadom na ciele uvedenej smernice.
- 32 Treba preto určiť, či sa na výkon takých funkcií, o aké ide vo veci samej, môže vzťahovať výnimka stanovená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391, ktorú je potrebné vykladať tak, aby bola jej pôsobnosť obmedzená len na to, čo je striktné nevyhnutné na ochranu záujmov, ktoré toto ustanovenie dovoľuje členským štátom chrániť (rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, bod 54, ako aj z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 53).
- 33 V tejto súvislosti treba po prvé konštatovať, že dozor na vonkajších hraniciach členského štátu v kontexte príchodu štátnych príslušníkov tretích krajín predstavuje činnosť, ktorá patrí medzi činnosti verejných služieb v zmysle článku 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391.
- 34 Po druhé treba zdôrazniť, že takáto činnosť môže vykazovať určité osobitosti v porovnaní s inými činnosťami, a to všeobecne v oblasti verejných služieb alebo konkrétne pri udržiavaní verejného poriadku.
- 35 V dôsledku toho treba po tretie určiť, či osobitosti, ktoré sú charakteristické pre činnosti verejných služieb, bránia z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečiť účinnú ochranu spoločnosti bezprostredne tomu, aby sa smernica 2003/88 uplatnila na danú činnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 55).
- 36 V tejto súvislosti maďarská vláda tvrdí, že nebolo možné rozvrhnúť pracovný čas príslušníkov zásahovej polície pôsobiacich na vonkajších hraniciach vzhľadom na potrebu zabezpečiť nepretržitú prítomnosť a stálu službu, ako aj nemožnosť predvídať rozsah úloh, ktoré má táto služba plniť. Zásahová polícia na pojednávaní na Súdnom dvore obhajovala v podstate rovnaký názor.
- 37 Skutočnosť, že pri určitých osobitných činnostiach patriacich medzi verejné služby nemožno z dôvodu ich povahy plánovať pracovný čas, nepochybne patrí medzi osobitosti takejto činnosti, ktoré podľa článku 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391 odôvodňujú výnimku z pravidiel v oblasti ochrany

bezpečnosti a zdravia pracovníkov (rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, bod 55, ako aj z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 64).

- 38 Článok 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 89/391 teda umožňuje zachovať účinnosť takých osobitných činností, ktorých kontinuita je nevyhnutná na zabezpečenie účinného fungovania základných funkcií štátu (rozsudok z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 65, ako aj citovaná judikatúra).
- 39 Táto požiadavka kontinuity sa však musí posúdiť s prihliadnutím na osobitnú povahu posudzovanej činnosti (rozsudok z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 66).
- 40 Po prvé z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že požiadavka kontinuity služieb pôsobiacich v oblastiach zdravia, bezpečnosti a verejného poriadku nebráni tomu, aby za obvyklých podmienok bolo možné organizovať činnosti týchto služieb vrátane pracovného času ich pracovníkov, takže výnimka uvedená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 je na takéto služby uplatniteľná iba za okolností výnimočnej závažnosti a mimoriadneho rozsahu (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, body 55 a 57; z 12. januára 2006, Komisia/Španielsko, C-132/04, neverejnený, EU:C:2006:18, bod 26, ako aj z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 67).
- 41 Z judikatúry Súdneho dvora teda vyplýva, že smernica 2003/88 sa uplatňuje na činnosti v oblasti zdravia, bezpečnosti a verejného poriadku, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a ich účelom je poskytovať pomoc, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s úlohou zverenou dotknutej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojou povahou nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť alebo zdravie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, bod 57, ako aj uznesenie zo 14. júla 2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, C-52/04, EU:C:2005:467, bod 52).
- 42 Z toho vyplýva, že uplatnenie článku 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391 na služby pôsobiace v oblasti verejného zdravia, verejnej bezpečnosti a verejného poriadku je odôvodnené len výnimočnými udalosťami, ako sú prírodné alebo technologické katastrofy, atentáty alebo veľké havárie, ktorých závažnosť a rozsah si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia, ako aj bezpečnosti spoločnosti a ktorých riadny výkon by bol ohrozený, ak by sa museli dodržiavať všetky pravidlá uvedené v smernici 2003/88. Takéto prípady odôvodňujú priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice 2003/88, ktoré možno dočasne nedodržiavať v rámci uvedených služieb (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 14. júla 2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, C-52/04, EU:C:2005:467, body 53 až 55).
- 43 Po druhé treba pripomenúť, že judikatúru uvedenú v bodoch 40 až 42 tohto rozsudku nemožno vykladať v tom zmysle, že je vylúčené, aby určité osobitné činnosti verejných služieb, aj keď sa vykonávajú za obvyklých podmienok, boli tak špecifické, že ich povaha bráni plánovaniu pracovného času rešpektujúcemu požiadavky uložené smernicou 2003/88 (rozsudok z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 68).
- 44 Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, však nevyplýva, že by úlohy dozoru na vonkajších hraniciach zabezpečované zásahovou políciou vykazovali v tomto smere osobitné charakteristické črty. Nebolo teda preukázané, že povinnosť priznať príslušníkovi zásahovej polície v pravidelných intervaloch nárok na hodiny alebo dni odpočinku po tom, čo odslúžil určitý počet hodín alebo dní, by narušala podstatný aspekt úloh, ktoré má tento pracovník bežne plniť, z dôvodu, že tieto úlohy môžu byť vzhľadom na svoje osobitosti, ktoré sú pre ne charakteristické, zabezpečené len nepretržitým spôsobom a len týmto pracovníkom. Je potrebné dodať, že náklady, ktoré pre zamestnávateľa vyplývajú z potreby

nahradiť tohto pracovníka počas času odpočinku, ktorý sa mu musí poskytnúť na základe smernice 2003/88, nemôžu byť dôvodom na jej neuplatnenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. septembra 2003, Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, body 66 a 67).

- 45 Vnútroštátnemu súdu preto prináleží určiť, či úlohy, ktoré plnil UO počas sporného obdobia, boli vykonávané za okolností výnimočnej závažnosti a mimoriadneho rozsahu, ktoré odôvodňujú, aby sa na ne uplatnila výnimka stanovená v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391.
- 46 V tejto súvislosti bude musieť tento súd zohľadniť všetky relevantné okolnosti, najmä skutočnosť, že úloha, o ktorú ide vo veci samej, trvala viacero mesiacov.
- 47 Predovšetkým bude musieť určiť, či prílev štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajšie hranice Maďarska bránil tomu, aby sa dozor na týchto hraniciach uskutočňoval počas celého sporného obdobia za obvyklých podmienok v súlade s úlohou zverenou zásahovej polícii.
- 48 Na tento účel musí vnútroštátny súd zohľadniť jednak skutočnosť, že podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania bola táto služba vytvorená práve preto, aby sa podieľala na plnení naliehavých úloh, a jednak judikatúru Súdneho dvora pripomenutú v bode 41 tohto rozsudku, podľa ktorej sa smernica 2003/88 uplatňuje na činnosti poriadkových síl vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s úlohou, ktorá im je zverená, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojou povahou nepredvídateľné a predstavujú riziko pre bezpečnosť alebo zdravie pracovníkov.
- 49 Okrem toho sa vnútroštátny súd bude musieť uistiť, že vzhľadom na závažnosť a rozsah okolností nebolo možné organizovať dotknutú službu takým spôsobom, aby každý z jej členov mal nárok na čas odpočinku v súlade s požiadavkami stanovenými smernicou 2003/88.
- 50 Na tento účel bude musieť určiť, či prinajmenšom od určitého okamihu v priebehu sporného obdobia nebolo možné stanoviť mechanizmus striedania pracovníkov, ktorý by zaručoval každému pracovníkovi čas odpočinku v súlade s požiadavkami smernice 2003/88.
- 51 Napokon treba dodať, že pokiaľ vnútroštátny súd dospeje k záveru, že vzhľadom na osobitosti úloh zabezpečovaných príslušníkmi zásahovej polície v období od júla 2015 do apríla 2017 nebolo možné vykonať rozvrhnutie pracovného času, bude musieť zohľadniť skutočnosť, že článok 2 ods. 2 druhý pododsek smernice 89/391 stanovuje, že aj v takom prípade musia príslušné orgány v čo najväčšej miere zabezpečiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov.
- 52 Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že na položené otázky treba odpovedať tak, že článok 1 ods. 3 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že článok 2 body 1 a 2 tejto smernice sa uplatňuje na členov poriadkových síl, ktorí vykonávajú funkcie dozoru na vonkajších hraniciach členského štátu v prípade prílevu štátnych príslušníkov tretích krajín na uvedené hranice, okrem prípadu, ak by vzhľadom na všetky relevantné okolnosti bolo zjavné, že k plneniu úloh dochádza za výnimočných udalostí, ktorých závažnosť a rozsah si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia, ako aj bezpečnosti spoločnosti, a že ich riadny výkon by bol ohrozený, ak by sa museli dodržiavať všetky pravidlá uvedené v tejto smernici, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O trovách

- 53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnyim dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že článok 2 body 1 a 2 tejto smernice sa uplatňuje na členov poriadkových síl, ktorí vykonávajú funkcie dozoru na vonkajších hraniciach členského štátu v prípade príchodu štátnych príslušníkov tretích krajín na uvedené hranice, okrem prípadu, ak by vzhľadom na všetky relevantné okolnosti bolo zjavné, že k plneniu úloh dochádza za výnimočných udalostí, ktorých závažnosť a rozsah si vyžadujú prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia, ako aj bezpečnosti spoločnosti, a že ich riadny výkon by bol ohrozený, ak by sa museli dodržiavať všetky pravidlá uvedené v tejto smernici, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Podpisy